

torateloheim.org

נספח 7א: בתולות, אלמנות וגרושות: הנישואין שה' מקבל

דף זה הוא חלק מהסדרה על הנישואין שה' מקבל וממשיך ברצף הבא:

1. נספח 7א: בתולות, אלמנות וגרושות: הנישואין שה' מקבל (דף נוכחי).
2. נספח 7ב: ספר הכריתות — אמיתות ומיתוסים
3. נספח 7ג: מרקוס 10:11-12 והשוויון המדומה בניאוף
4. נספח 7ד: שאלות ותשובות — בתולות, אלמנות וגרושות

מקור הנישואין בבריאה

ידוע לכול כי הנישואין הראשונים התרחשו מיד לאחר שהבורא יצר נקבה [נִקְבָּה (neqēvāh)] להיות בת זוג לראשון בני האדם, זכר [זָכָר (zākhār)]. זכר ונקבה — אלו הם המונחים שהבורא עצמו השתמש בהם גם לגבי בעלי החיים וגם לגבי בני האדם (בראשית 1:27). בסיפור בבראשית מסופר שהזכר, שנברא בצלם ובדמות אלוהים, הבחין שאף אחת מן הנקבות שבין שאר הברואים בארץ לא דמתה לו. אף אחת לא משכה אותו, והוא רצה לו בת זוג. הביטוי במקור הוא [עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ (ēzer kenegdô)], שפירושו "עזר מתאים". וה' ראה את הצורך של אדם והחליט לברוא לו נקבה, הגרסה הנשית של גופו: "לא־טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ; אַעֲשֶׂה־לוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ" (בראשית 2:18). חוה נבראה אז מגופו של אדם.

האיחוד הראשון על פי הכתובים

כך התרחש האיחוד הראשון של הנפשות: ללא טקס, ללא נדרים, ללא עדים, ללא סעודה, ללא רישום וללא מנהיג. אלוהים פשוט נתן את האישה לאיש, וזו הייתה תגובתו: "זאת הפעם עָצָם מַעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי; לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ־זֹאת" (בראשית 2:23). זמן קצר לאחר מכן אנו קוראים שאדם "ידע" [יָדָע (yāda) — לדעת, לקיים יחסי מין] את חוה, והיא הרתה. אותו ביטוי (לידע), המקושר להריון, מופיע גם מאוחר יותר עם האיחוד של קין ואשתו (בראשית 4:17). כל האיחודים המוזכרים בכתובים מורכבים בפשטות מכך שגבר לקח לו בתולה (או אלמנה) וקיים עימה יחסים — כמעט תמיד בביטוי "ידע" או "בוא אל" — דבר המאשש שהאיחוד אכן התקיים. באף סיפור מקראי לא נאמר שהיה טקס, לא דתי ולא אזרחי.

מתי האיחוד מתקיים בעיני ה'?

השאלה המרכזית היא: **מתי אלוהים מחשיב שנישואין התקיימו?** יש שלוש אפשרויות — אחת מקראית ואמיתית, ושתיים שקריות ומאנושיות.

1. האפשרות המקראית

אלוהים מחשיב גבר ואישה כנשואים ברגע שבתולה מקיימת עימו לראשונה יחסים בהסכמה. אם כבר הייתה לה גבר אחר, האיחוד יכול להתקיים רק אם הגבר הקודם מת.

2. האפשרות היחסית השקרית

אלוהים מחשיב שהאיחוד מתקיים כאשר הזוג מחליט. במילים אחרות, האיש או האישה יכולים להיות עם כמה בני זוג שירצו, אך רק ביום שבו הם מחליטים שהקשר רציני — אולי משום שיעברו לגור יחד — מחשיבם אלוהים כבשר אחד. במקרה זה, היצור ולא הבורא הוא שמחליט מתי נשמת האיש מתחברת לנשמת האישה. אין כל בסיס מקראי להשקפה זו.

3. האפשרות השקרית הנפוצה ביותר

אלוהים מחשיב שאיחוד התרחש רק כאשר מתקיים טקס. אפשרות זו אינה שונה בהרבה מהשנייה, שכן למעשה התוספת היחידה היא אדם שלישי בתהליך, שיכול להיות שופט שלום, פקיד רישום, כהן, כומר וכדומה. באפשרות זו גם ייתכן שלזוג היו בני זוג רבים בעבר, אך רק כעת, בעומדם מול מנהיג, מחשיב אלוהים את שתי הנשמות כנשואות.

היעדר טקסים בסעודות הנישואין

יש לציין שהכתובים מזכירים ארבע סעודות נישואין, אך באף אחת מהן לא נאמר שהיה טקס שנועד לרשום או לברך את האיחוד. אין כל הוראה שטקס או תהליך חיצוני נחוצים כדי שהאיחוד יהיה תקף לפני אלוהים ([בראשית 29:21-28](#); [שופטים 14:10-20](#); [אסתר 2:18](#); [יוחנן 2:1-11](#)). האישור לאיחוד מתרחש כאשר בתולה מקיימת יחסי מין בהסכמה עם הגבר הראשון שלה (הביצוע). הרעיון שאלוהים מאחד את הזוג רק כאשר הם עומדים מול מנהיג דתי או שופט שלום אינו מקבל כל תמיכה בכתובים.

PDF: [הורד PDF עם כל הנישואין בכתובים.](#)

ניאוף וחוק אלוהים

מההתחלה אסר אלוהים על ניאוף, כלומר על אישה לקיים יחסים עם יותר מגבר אחד. זאת משום **שנשמת אישה יכולה להתחבר רק לגבר אחד בכל זמן בחייה כאן עלי אדמות**. אין גבול למספר הגברים שיכולה להיות להם אישה במהלך חייה, אך כל קשר חדש יכול להתקיים רק אם הקודם הסתיים במוות, משום שרק אז שבה נשמת האיש לאלוהים, ממנו באה ([קהלת 12:7](#)). במילים אחרות, עליה להיות אלמנה כדי

להתאחד עם גבר אחר. אמת זו מאוששת בכתובים, כאשר דוד המלך שלח לאביגיל רק לאחר ששמע על מות נבל (שמואל א' 25:39-40); כאשר בעז לקח את רות לאישה כי ידע שבעלה מחלון מת (רות 4:13); וכאשר יהודה ציווה את בנו השני, און, לשאת את תמר כדי להקים זרע על שם אחיו המת (בראשית 38:8). ראו גם: מתי 5:32; רומים 7:3.

גבר ואישה: ההבדלים בניאוף

דבר הניכר היטב בכתובים הוא שאין ניאוף כנגד אישה, אלא רק כנגד איש. הרעיון הנלמד ברבות מהכנסיות — שגבר הנפרד מאישה ונושא בתולה או אלמנה אחרת מבצע ניאוף כנגד אשתו לשעבר — אינו נתמך בכתובים, אלא במסגרות חברתיות.

קרא: מרקוס 10:11-12 והשוויון המדומה בניאוף.

הוכחה לכך נמצאת ברבים מעבדי ה' שעברו כמה נישואין עם בתולות ואלמנות, מבלי שאלוהים הוכיחם — כולל יעקב, שהיו לו ארבע נשים, ומהן באו שנים עשר שבטי ישראל ואף המשיח עצמו. מעולם לא נאמר שיעקב חטא בניאוף עם כל אישה נוספת.

דוגמה ידועה אחרת היא חטא הניאוף של דוד. הנביא נתן לא אמר דבר על כך שהיה ניאוף כנגד אישה כלשהי של המלך כשקיים יחסים עם בת שבע (שמואל ב' 12:9), אלא רק כנגד אוריה בעלה. זכור שדוד כבר היה נשוי למיכל, אביגיל ואחינועם (שמואל א' 25:42). במילים אחרות, ניאוף הוא תמיד נגד איש ולעולם לא נגד אישה.

מנהיגים מסוימים אוהבים לטעון שאלוהים שווה בין גברים לנשים בכל דבר, אך זה לא משתקף בארבעת אלפי השנים המתוארות בכתובים. אין אפילו דוגמה אחת בכתובים שבה אלוהים גער בגבר על ניאוף נגד אשתו.

קרא: מדוע ישוע אינו מתיר ריבוי נשים כיום.

אין פירוש הדבר שגבר אינו חוטא בניאוף, אלא שאלוהים מחשיב את ניאוף האיש והאישה באופן שונה. העונש המקראי היה זהה לשניהם (ויקרא 20:10; דברים 22:22-24), אך אין קשר בין בתוליות הגבר לבין נישואין. האישה, ולא האיש, היא שקובעת אם יש ניאוף או לא. על פי הכתובים, גבר חוטא בניאוף בכל פעם שהוא מקיים יחסים עם אישה שאינה בתולה או אלמנה. לדוגמה, אם גבר בן 25 בתול ישן עם צעירה בת 23 שכבר הייתה לה גבר אחר, הוא חוטא בניאוף — כי על פי אלוהים, אותה צעירה היא אשת איש אחר (מתי 5:32; רומים 7:3; במדבר 5:12).

ייבום ושימור השושלת

עיקרון זה — שאישה יכולה להתאחד עם גבר אחר רק לאחר מות הראשון — מאושר גם בחוק הייבום, שניתן על ידי אלוהים לשימור נחלת המשפחה: "כִּי יָשְׁבוּ אֲחִים יַחְדָּו וּמִתְּ אֶחָד מֵהֶם וּבֶן אֵין לוֹ, לֹא־תִהְיֶה אֲשֶׁת־הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זֶר; יִבְמָה יָבוֹא עָלֶיהָ וּלְקַחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וַיְבַמָּה..." (דברים 25:5-10). ראו גם בראשית 38:8; רות 1:12-13; מתי 22:24). שימו לב שחוק זה היה תקף גם אם לאח כבר הייתה אישה אחרת. במקרה של בעז, הוא אף הציע את רות לקרוב אחר, אך האיש סירב, משום שלא רצה לקחת אישה

נוספת ולחלק את נחלתו: "בְּיוֹם קְנוֹתְךָ הַשְׂדֵּה מִיַּד נַעֲמִי וּמֵאֵת רוּת הַמֹּאֲבִיָּה אִשְׁתְּ הַיָּמָת קִנִּית, לְהִקִּים שֵׁם הַיָּמָת עַל נַחֲלָתוֹ" (רות 4:5).

ההשקפה המקראית על נישואין

ההשקפה המקראית על הנישואין, כפי שהיא מוצגת בכתובים, ברורה ונבדלת ממסורות אנושיות מודרניות. אלוהים קבע את הנישואין כאיחוד רוחני הנחתם על ידי הביצוע בין גבר ובתולה או אלמנה, ללא צורך בטקסים, officiants, או מנהגים חיצוניים.

זה לא אומר שהכתובים אוסרים על טקסים כחלק מהחתונות, אלא צריך להיות ברור שהם אינם תנאי ואינם הוכחה לכך שאיחוד נשמות התקיים על פי חוק אלוהים.

האיחוד נחשב תקף בעיני אלוהים רק ברגע קיום יחסים בהסכמה, דבר המשקף את הסדר האלוהי שהאישה תהיה מחוברת רק לגבר אחד בכל פעם עד שהמוות מפריד ביניהם. היעדר טקסים בסעודות הנישואין המתוארות בכתובים מחזק את העובדה שהדגש הוא על הברית הפנימית והמטרה האלוהית של המשך השושלת, ולא על צורות אנושיות.

סיכום

לאור כל הסיפורים והעקרונות המקראיים הללו, ברור שהגדרת אלוהים לנישואין מושרשת בתכנונו עצמו, ולא במסורות אנושיות או נהלים משפטיים. הבורא קבע את הסטנדרט מראשית: נישואין נחתמים בעיניו כאשר גבר מתאחד ביחסים בהסכמה עם אישה הפנויה לנישואין — כלומר שהיא בתולה או אלמנה. בעוד שטקסים אזרחיים או דתיים יכולים לשמש כהצהרה פומבית, אין להם משקל בקביעה אם האיחוד תקף לפני אלוהים. מה שחשוב הוא הציות לסדרו, הכבוד לקדושת קשר הנישואין, והנאמנות למצוותיו, שאינן משתנות ללא קשר לשינויים תרבותיים או לדעות אנושיות.